

STORTINGET

Innst. 292 L

(2023–2024)

Innstilling til Stortinget
fra finanskomiteen

Prop. 51 LS (2023–2024)

Innstilling fra finanskomiteen om Lov om nøkkelinformasjon om sammensatte og forsikringsbaserte investeringsprodukter (PRIIPs-loven)

Til Stortinget

Sammendrag

Finansdepartementet legger i proposisjonen frem forslag til en ny lov om nøkkelinformasjon om sammensatte og forsikringsbaserte investeringsprodukter (PRIIPs-loven) for å gjennomføre forordning (EU) nr. 1286/2014 (PRIIPs-forordningen) i norsk rett. Proposisjonen inneholder også forslag om samtykke til godkjenning av to EØS-komiteebeslutninger om å innlemme PRIIPs-forordningen og enkelte tilknyttede rettsakter i EØS-avtalen.

EØS-komiteens beslutning nr. 67/2020 av 30. april 2020 omfatter, i tillegg til PRIIPs-forordningen, også innlemmelse av forordning (EU) 2016/2340 om endring av forordning (EU) nr. 1286/2014, delegert kommisjonsforordning (EU) 2016/1904 om utfylling av europaparlaments- og rådsforordning (EU) nr. 1286/2014 med hensyn til produktintervensjon, delegert kommisjonsforordning (EU) 2017/653 om utfylling av europaparlaments- og rådsforordning (EU) nr. 1286/2014 og delegert kommisjonsforordning (EU) 2019/1866. EØS-komiteens beslutning nr. 329/2022 av 9. desember 2022 gjelder innlemmelse av forordning (EU) 2021/2259 og direktiv (EU) 2021/2261.

PRIIPs-forordningen legger til rette for at forbrukere og andre ikke-profesjonelle investorer skal få god in-

formasjon om egenskaper og risikoer ved sammensatte og forsikringsbaserte investeringsprodukter, slik at de får bedre forutsetninger for å forstå og sammenligne produktene før de tar investeringsbeslutninger. Med sammensatte investeringsprodukter menes en investering der det beløpet som skal tilbakebetales til investoren, er gjenstand for svingninger på grunn av eksponering mot referanseverdier eller avkastningen av én eller flere eiendeler som investoren ikke har kjøpt direkte. Med forsikringsbasert investeringsprodukt menes et forsikringsprodukt med en verdi ved utløp eller en gjenkjøpsverdi som helt eller delvis er eksponert mot markedssvingninger.

I punkt 2 i proposisjonen gis det en kort oversikt over PRIIPs-forordningen og høringen av et utkast til gjennomføringslov, samt et etterfølgende høringsnotat om administrative sanksjoner. Punkt 3 inneholder nærmere informasjon om PRIIPs-forordningen og tilhørende rettsakter. I punkt 4 redegjøres det kort for eksisterende krav om informasjon til investorer i norsk rett. I punkt 5 behandles forslaget til en ny PRIIPs-lov. Lovforslaget gjennomfører PRIIPs-forordningen i norsk rett ved inkorporasjon. Det inneholder bestemmelser om administrative tiltak, overtredelsesgebyr og straff, og en bestemmelse om taushetsplikt. Videre foreslås en hjemmel for departementet til å utvide det materielle virkeområdet for loven, slik at det ved forskrift kan innføres krav om tilsvarende informasjon ved tilbud om andre typer investeringsprodukter enn de som er omfattet av forordningen. I punkt 6 redegjøres det for endringer i andre lover. I punkt 7 redegjøres det for EØS-komiteebeslutningene og forslaget til Stortingets vedtak om samtykke til godkjenning av EØS-komiteebeslutningene.

Gjennomføringen av EØS-komiteens beslutning om innlemmelse av PRIIPs-forordningen i norsk rett krever lovendring.

PRIIPs-forordningen inneholder en bestemmelse som legger myndighet til EUs tilsynsmyndighet for forsikring og tjenestepensjon, EIOPA, til å forby eller begrense markedsføring, distribusjon og salg av visse forsikringsbaserte investeringsprodukter eller visse typer finansiell aktivitet eller praksis fra et forsikringsselskaps side, jf. artikkel 16. Stortinget ga 13. juni 2016, på bakgrunn av forslag i Prop. 100 S (2015–2016), samtykke med mer enn $\frac{3}{4}$ flertall, jf. Grunnloven § 115, til overføring av myndighet til EFTAs overvåkingsorgan ved fremtidig innlemmelse av PRIIPs-forordningen i EØS-avtalen etter de utkastene til EØS-tilpasninger til PRIIPs-forordningen artikkel 16 som ble lagt frem i Prop. 100 S (2015–2016). I samsvar med det som ble opplyst i Prop. 100 S (2015–2016) punkt 10.7.3.5, bes det om Stortingets samtykke til godkjenning av den endelige EØS-komitebeslutningen om innlemmelse av PRIIPs-forordningen i EØS-avtalen i medhold av Grunnloven § 26 annet ledd.

EØS-komiteens beslutning nr. 67/2020 ble, på bakgrunn av dette, tatt med forbehold om Stortingets samtykke, jf. EØS-avtalen artikkel 103.

EØS-komitebeslutning nr. 329/2022 av 9. desember 2022 om innlemmelse i EØS-avtalen av forordning (EU) 2021/2259 og direktiv (EU) 2021/2261 krever lovendring. EØS-komiteens beslutning nr. 329/2022 ble, på bakgrunn av dette, tatt med forbehold om Stortingets samtykke, jf. EØS-avtalen artikkel 103.

EØS-komitebeslutning nr. 67/2020 av 30. april 2020 om innlemmelse i EØS-avtalen av PRIIPs-forordningen, med de tilhørende forordningene (EU) 2016/2340, (EU) 2016/1904, (EU) 2017/653 og (EU) 2019/1866, i offisiell norsk oversettelse følger som trykt vedlegg til proposisjonen, og det samme gjør nevnte rettsakter i offisielle norske oversettelser, se i proposisjonens vedlegg 1–6. EØS-komitebeslutning nr. 329/2022 av 9. desember 2022 om innlemmelse i EØS-avtalen av forordning (EU) 2021/2259 og direktiv (EU) 2021/2261 i offisiell norsk oversettelse følger som trykt vedlegg, se i proposisjonens vedlegg 7. Forordning (EU) 2021/2259 og direktiv (EU) 2021/2261 i uoffisiell norsk oversettelse følger som vedlegg 8–9 i proposisjonen.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Eigil Knutsen, lederen Tuva Moflag, Tellef Inge Mørland, Nils Kristen Sandtrøen, Maria Aasen-Svensrud og Rigmor Aasrud, fra Høyre, Tina Bru, Mahmoud Farahmand, Heidi Nordby Lunde og Helge Orten, fra Senterpartiet,

Kjerstin Wøyen Funderud, Ole André Myhrvold og Per Martin Sandtrøen, fra Fremskrittspartiet, Hans Andreas Limi og Roy Steffensen, fra Sosialistisk Venstreparti, Kari Elisabeth Kaski, fra Rødt, Marie Sneve Martinussen, fra Venstre, Sveinung Rotevatn, fra Miljøpartiet De Grønne, Lan Marie Nguyen Berg, og fra Kristelig Folkeparti, Kjell Ingolf Ropstad, viser til at forslag til en ny lov om nøkkelinformasjon om sammensatte og forsikringsbaserte investeringsprodukter (PRIIPs-loven) behandles i denne innstillingen. Forslag til vedtak om samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutninger omtalt i Prop. 51 LS (2023–2024) behandles i Innst. 293 S (2023–2024).

Komiteen viser til at PRIIPs-forordningen skal legge til rette for at forbrukere og andre ikke-profesjonelle investorer skal få god informasjon om egenskaper og risikoer ved sammensatte og forsikringsbaserte investeringsprodukter, slik at de får bedre forutsetninger for å forstå og sammenligne produktene før de tar investeringsbeslutninger.

Komiteen viser til at lovforslaget bl.a. inneholder bestemmelser om administrative tiltak, overtredelsesgebyr og straff og en bestemmelse om taushetsplikt. Videre foreslås en hjemmel for departementet til å kunne utvide det materielle virkeområdet for loven, slik at det ved forskrift kan innføres krav om tilsvarende informasjon ved tilbud om andre typer investeringsprodukter enn de som er omfattet av forordningen.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Sosialistisk Venstreparti og Rødt, viser til proposisjonen og slutter seg til det fremlagte forslaget til ny lov om nøkkelinformasjon om sammensatte og forsikringsbaserte investeringsprodukter (PRIIPs-loven).

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Rødt støtter ikke det fremlagte lovforslaget, og viser til egne merknader i Innst. 293 S (2023–2024), der disse medlemmer går mot innlemmelse av PRIIPs-forordningen og tilhørende rettsakter i EØS-avtalen, fordi det innebærer overføring av myndighet til EUs tilsynsmyndighet EIOPA.

Komiteens medlem fra Venstre viser til at flere høringsinstanser, bl.a. Den Norske Aktuarforening, Finans Norge og Pensjonskasseforeningen går imot den foreslåtte hjemmelen om utvidelse av virkeområdet til individuelle pensjonsproduktene, bl.a. med begrunnelse at fripoliser, pensjonskapitalbevis og pensjonsbevis ikke er tegnet som individuelle avtaler, men er en fortsettelse av kollektive ytelsesordninger, innskuddsordninger og hybride ordninger. Dette medlem vil i likhet med Finans Norge påpeke at salg av pensjonsprodukter med investeringsvalg allerede er

undergitt et omfattende offentlig regelverk, og at det dermed ikke framstår spesielt hensiktsmessig å utvide forordningens anvendelsesområde nasjonalt til individuelle pensjonsprodukter med investeringsvalg.

Dette medlem legger til grunn at Finansdepartementet gjør en særskilt vurdering av disse forholdene i arbeidet med å utforme en forskrift, jf. forslag til lov om nøkkelinformasjon om sammensatte og forsikringsbaserte investeringsprodukter (PRIIPs-loven) § 1 første ledd.

Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av medlemmene i komiteen fra Arbeiderpartiet, Høyre, Senterpartiet, Fremskrittspartiet, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til proposisjonen og rår Stortinget til å gjøre følgende

vedtak til lov

om nøkkelinformasjon om sammensatte og forsikringsbaserte investeringsprodukter (PRIIPs-loven)

§ 1 Virkeområde

Loven gjelder markedsføring rettet mot ikke-profesjonelle investorer av sammensatte og forsikringsbaserte investeringsprodukter som angitt i PRIIPs-forordningen, og gjelder i tillegg til krav i annet regelverk ved markedsføring og salg av slike produkter. Departementet kan i forskrift fastsette at loven helt eller delvis skal gjelde også for andre investeringsprodukter med tilsvarende egenskaper som sammensatte eller forsikringsbaserte investeringsprodukter.

Loven gjelder for virksomhet i Norge og for norske foretaks virksomhet utenfor Norge. Kongen kan i forskrift gi regler om i hvilken utstrekning loven skal gjøres gjeldende for Norges økonomiske sone og for Svalbard, Jan Mayen og bilandene. Finanstilsynet kan i forskrift gjøre unntak fra loven for norske foretaks virksomhet utenfor Norge og utenlandske foretaks virksomhet i Norge.

§ 2 Gjennomføring av PRIIPs-forordningen

EØS-avtalen vedlegg IX nr. 31bg forordning (EU) nr. 1286/2014 om nøkkelinformasjonsdokumenter om sammensatte og forsikringsbaserte investeringsprodukter for ikke-profesjonelle investorer (PRIIPs-forordningen), som endret ved forordning (EU) 2016/2340, forordning (EU) 2019/1156 og forordning (EU) 2021/2259, gjelder som lov med de tilpasningene som følger av vedlegg IX, protokoll 1 til avtalen og avtalen for øvrig.

Departementet kan i forskrift gi nærmere regler til utfylling av loven, herunder om utarbeidelse av nøkkelinformasjon, om plikten til å gjøre nøkkelinformasjon tilgjengelig og om klage- og tvisteløsningsordninger.

Departementet kan i forskrift gjøre endringer i, herunder fastsette unntak fra, bestemmelsene gjennomført i første ledd til gjennomføring av Norges forpliktelser etter EØS-avtalen.

§ 3 Definisjoner

I denne loven forstås med:

- ikke-profesjonell investor: fysisk eller juridisk person som skal anses som kunde etter finansavtaleloven, forsikringsavtaleloven, finansforetaksloven, verdipapirhandelloven, verdipapirfondloven, AIF-loven, forsikringsformidlingsloven eller annet relevant regelverk, og som ikke kan regnes som, eller skal behandles som, profesjonell kunde etter reglene i verdipapirhandelloven § 10-7.
- varig medium: en innretning som angitt i verdipapirfondloven § 1-2 første ledd nr. 10.

§ 4 Språk

Nøkkelinformasjonsdokument som distribueres i Norge, skal være på norsk. Departementet kan gjøre unntak fra kravet i første punktum ved forskrift.

§ 5 Tilsyn

Finanstilsynet fører tilsyn med overholdelse av bestemmelsene gitt i eller i medhold av denne loven. Finanstilsynsloven kommer til anvendelse.

§ 6 Administrative tiltak

Finanstilsynet kan suspendere eller forby markedsføring av et investeringsprodukt hvis bestemmelsene angitt i § 7 første ledd er overtrådt.

Finanstilsynet kan også forby at nøkkelinformasjon gjøres tilgjengelig for ikke-profesjonelle investorer hvis dokumentet ikke er i samsvar med bestemmelsene i PRIIPs-forordningen artikkel 6, 7, 8 eller 10, jf. § 2 første ledd, og påby offentliggjøring av en ny utgave av nøkkelinformasjonsdokumentet.

Finanstilsynet kan pålegge produsent, rådgiver eller selger av et investeringsprodukt å opplyse ikke-profesjonelle investorer om pålegg eller sanksjon som er ilagt av Finanstilsynet, og om hvordan investoren kan inngi klage mot foretaket, herunder til hvilken klagenemnd det kan rettes et eventuelt krav mot foretaket.

§ 7 Overtredelsesgebyr

Finanstilsynet kan ilegge fysiske eller juridiske personer overtredelsesgebyr dersom vedkommende eller noen som har handlet på vegne av vedkommende juridiske person, forsettlig eller uaktsomt har overtrådt PRIIPs-forordningen artikkel 5 nr. 1, artikkel 6, artikkel 7,

artikkel 8 nr. 1 til 3, artikkel 9, artikkel 10 nr. 1, artikkel 13 nr. 1, 3 og 4, artikkel 14 eller artikkel 19. Overtredelsesgebyr kan også ilegges den som ikke etterkommer Finanstilsynets pålegg. I forskrift som gis i medhold av loven, kan det fastsettes at den som forsettlig eller uaktsomt overtrer forskriften, kan ilegges overtredelsesgebyr.

Medvirkning til overtredelse av bestemmelsene som nevnt i første ledd kan sanksjoneres på samme måte.

Adgangen til å ilegge overtredelsesgebyr foreldes fem år etter at overtredelsen er opphørt. Fristen avbrytes ved at Finanstilsynet gir forhåndsvarsel eller fatter vedtak om overtredelsesgebyr.

Departementet fastsetter de øvre grensene for overtredelsesgebyr for fysiske og juridiske personer i forskrift. Departementet kan i forskrift gi utfyllende regler til bestemmelsene i denne paragrafen, herunder regler om kvalifisert skyldkrav som vilkår for å ilegge overtredelsesgebyr, nærmere regler om foreldelse og regler om renter ved forsinket betaling av overtredelsesgebyr.

§ 8 Straff

Med bøter eller fengsel inntil ett år straffes den som forsettlig eller uaktsomt overtrer bestemmelser som angitt i § 7 første ledd.

§ 9 Taushetsplikt

Enhver som utfører arbeid eller tjeneste for Finanstilsynet eller departementet, har taushetsplikt overfor uvedkommende om identiteten til personer som har gitt meldinger, tips eller liknende opplysninger om overtredelser av loven og tilhørende forskrifter, og om andre opplysninger som kan gjøre identiteten kjent, med mindre bruk av opplysningene er nødvendig som ledd i ytterligere undersøkelser av overtredelsen eller etterfølgende rettsforfølging av saken. Taushetsplikten etter første punktum gjelder også identiteten til den fysiske personen opplysningene gjelder. Taushetsplikten gjelder også overfor sakens parter og deres representanter.

Enhver som utfører arbeid eller tjeneste for Finanstilsynet eller departementet, har taushetsplikt overfor uvedkommende om opplysninger som omhandler sanksjoner og andre tiltak som knytter seg til overtredelse av regler i loven her, eller forskrifter i medhold av loven, dersom offentliggjøring av opplysningene kan skape alvorlig uro på finansmarkedene eller påføre de berørte parter uforholdsmessig stor skade. Forvaltningsloven § 13, §§ 13 b til 13 e og § 13 g gjelder ikke for opplysninger som nevnt i første punktum.

Departementet kan i forskrift gi regler som utfyller reglene i første og annet ledd.

§ 10 Ikrafttredelse og overgangsregler

Loven gjelder fra den tid Kongen bestemmer. Kongen kan sette i kraft de enkelte bestemmelser til forskjellig tid. Departementet kan gi overgangsregler.

§ 11 Endringer i andre lover

Fra den tid Kongen bestemmer gjøres følgende endringer i andre lover:

1. I lov 25. november 2011 nr. 44 om verdipapirfond gjøres følgende endringer:

§ 8-3 overskriften skal lyde:

§ 8-3. *Krav om nøkkelinformasjon*

§ 8-3 annet ledd skal lyde:

(2) For fond som markedsføres eller selges til ikke-profesjonelle investorer som definert i PRIIPs-loven, gjelder reglene i PRIIPs-loven med forskrifter. For øvrige fond skal nøkkelinformasjonen inneholde følgende, med mindre annet er bestemt i forskrift:

1. identifisering av fondet og tilsynsmyndigheten for fondet,
2. kort beskrivelse av investeringsmandat,
3. presentasjon av historisk avkastning eller antatt avkastning,
4. informasjon om kostnader og tilknyttede gebyrer,
5. risiko- og avkastningsprofil, herunder veiledning og advarsler om risiko knyttet til investering i fondet,
6. angivelse av hvor og hvordan prospekt, årsrapport og halvårsrapport er tilgjengelig, på hvilket språk dokumentene er utformet og at disse dokumentene er kostnadsfritt tilgjengelige,
7. opplysning om at nøkkelinformasjon ikke alene gir grunnlag for ansvar, hvis ikke informasjonen er villedende, unøyaktig eller inkonsistent i forhold til opplysninger i prospekt,
8. angivelse av at informasjon om forvaltningsselskaps godtgjørelsesordning er tilgjengelig på forvaltningsselskapets nettsted, og at papirkopi av informasjonen sendes investor kostnadsfritt på forespørsel.

§ 8-3 fjerde ledd nytt annet punktum skal lyde:

Departementet kan i forskrift også gjøre unntak fra regler om nøkkelinformasjon i denne loven med forskrifter når forvaltningsselskapet for fondet følger kravene til nøkkelinformasjonsdokument etter PRIIPs-loven med forskrifter.

2. I lov 20. juni 2014 nr. 28 om forvaltning av alternative investeringsfond gjøres følgende endringer:

§ 7-1 første ledd annet punktum bokstav b skal lyde:

- b. nøkkelinformasjon etter § 7-2,

§ 7-2 skal lyde:

(1) *Ved markedsføring eller salg av alternative investeringsfond til ikke-profesjonell investor gjelder reglene i PRIIPs-loven med forskrifter.*

(2) Departementet kan i forskrift gi nærmere regler om nøkkelinformasjon, herunder innhold, format og fremstilling.

Oslo, i finanskomiteen, den 7. mai 2024

Tuva Moflag

leder

Kjerstin Wøyen Funderud

ordfører

